

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОСВІТОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ,
ЗАХИСТУ Й ОЦІНЮВАННЯ
МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності – 011 Освітні, педагогічні науки
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«Управління закладами освіти»**

Тернопіль – 2020

Методичні вказівки з виконання міждисциплінарної курсової роботи. Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, освітньо-професійної програми «Управління закладами освіти» / уклад.: Л.З. Ребуха. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 28 с.

Рецензент:

Мельничук Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

В методичних рекомендаціях викладено основні вимоги, які пред'являються до змісту та оформлення міждисциплінарної курсової роботи, організації виконання, порядку захисту та критеріїв оцінювання. Додатки містять вимоги до оформлення курсової роботи, зразки оформлення списку використаних джерел, титульної сторінки, рисунків, таблиць, списків, інших елементів курсової роботи. Для студентів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки освітньо-професійної програми «Управління закладами освіти».

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри освітології і педагогіки ЗУНУ
(Протокол № 3 від 29 вересня 2020 р.)*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні вимоги до структури та змісту курсової роботи.....	5
2. Основні етапи виконання курсової роботи.....	8
2.1. Вибір теми курсової роботи.....	8
2.2. Підбір літературних джерел.....	9
2.3. Робота над планом курсової роботи.....	9
2.4. Структура і зміст курсової роботи.....	10
3. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	14
4. Оцінювання та процедура захисту курсової роботи.....	19
5. Перелік тем курсової роботи.....	21
6. Список рекомендованої літератури.....	23
7. Додатки.....	24

ВСТУП

З метою посилення загальних та фахових компетентностей здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки освітньо-професійної програми «Управління закладами освіти» передбачено написання міждисциплінарної курсової роботи.

Міждисциплінарна курсова робота поєднує дисципліни та має за мету сформувати у студентів навички проведення наукового дослідження, розвинути вміння творчої самостійної роботи, оволодіння загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, поглибленим вивченням будь-якого питання чи теми навчальної дисципліни. Крім цього, міждисциплінарна курсова робота дає змогу виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити, вміння підбирати, аналізувати й систематизувати літературні джерела; вміння застосовувати отримані знання у процесі вирішення практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції, рекомендації щодо предмета дослідження.

Вирішуючи наукове завдання, визначене предметом дослідження, студенти розвивають своє наукове мислення через інтеграцію знань, умінь і навичок, набутих при опануванні різних дисциплін.

У процесі виконання міждисциплінарної курсової роботи перед студентом постає низка питань щодо вибору теми, опрацювання літературних джерел, складання плану, порядку організації виконання роботи та підготовки до захисту. Міждисциплінарна курсова робота повинна відповідати встановленим вимогам і виконуватися автором самостійно на основі опрацьованого теоретичного, нормативно-правового, статистичного і практичного матеріалу, містити висновки та пропозиції, бути належно структурованою та технічно оформленою. Мінімальна необхідна частина унікальності тексту – 75%.

Метою написання методичних вказівок є надання методичних рекомендацій студенту щодо написання міждисциплінарної курсової роботи та доведення її до логічного завершення.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою виконання міждисциплінарної курсової роботи є систематизація, узагальнення, закріплення та розширення теоретичних знань, їхнє ефективне застосування для виконання науково-прикладного завдання шляхом поглибленого опанування обраної теми та методів дослідження, демонстрації вмінь логічно-послідовного викладу дослідницького матеріалу, а також навичок практичного застосування теоретичних знань для виконання завдань відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Управління закладами освіти».

Для досягнення мети необхідно виконати такі завдання:

- опрацювати, систематизувати, узагальнити та поглибити теоретичні знання у контексті вирішення певних практичних завдань;
- сформулювати конкретну прикладну проблему, що не знайшла достатнього висвітлення у науковій літературі та не вирішена на практиці;
- науково обґрунтувати необхідність застосування інструментарію (методів, прийомів і засобів) для вирішення визначеної проблеми;
- встановити внутрішні і зовнішні зв'язки між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;
- сформулювати висновки, рекомендації і пропозиції за результатами проведеного дослідження.

У міждисциплінарній курсовій роботі студент повинен показати:

- знання і правильне розуміння закономірностей, що мають місце у галузі освіти/педагогіки;
- уміння працювати з інформаційними джерелами, користуватись законодавчим та інструктивним матеріалом, викладати власну точку зору щодо проблемних питань в контексті фінансової грамотності та робити обґрунтовані висновки;

– здатність використовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та узагальнення статистичного матеріалу, застосовувати сучасну методику дослідження з використанням таблиць, графіків, схем, діаграм та інших графічних рисунків.

Виконання студентами міждисциплінарної курсової роботи спрямоване на розвиток широкого кола компетентностей, якими має оволодіти здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки освітньо-професійної програми «Управління закладами освіти», досягнення таких **результатів навчання:**

– Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень (**PH1**).

– Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності (**PH2**).

– Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію (**PH3**).

– Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проектів (**PH4**).

– Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей (**PH8**).

– Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність (**PH9**).

– Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації (**PH10**).

– Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх,

педагогічних наук (РН11).

– Реалізувати сучасні інноваційні технології в освітній та науково-дослідній діяльності (РН12).

Відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки освітньо-професійної програми «Управління закладами освіти» виконання міждисциплінарної курсової роботи вимагає виконання певних функцій.

Аналітична функція передбачає вміння опрацьовувати статистичну інформацію, що стосується сфери професійної освіти, аналізувати явища і процеси, які відбуваються у фінансовій сфері.

З *організаційною функцією* пов'язані навички обґрунтування альтернативних варіантів рішень, виявлення можливостей підвищення рівня фінансової грамотності.

Закріплення умінь *статистичної функції* відбувається при написанні аналітичного розділу міждисциплінарної курсової роботи, коли студентам доводиться працювати з великою кількістю первинних документів, збирати й систематизувати інформацію про фінансові явища та процеси.

Контрольна функція забезпечує вміння відстежувати стан виконання заходів, способів та методів щодо підвищення рівня фінансової грамотності.

Пошук достовірної інформації та її систематизація сприятиме оволодінню студентом вміннями сучасного фахівця в межах *інформаційної функції*. Інформаційна функція передбачає вироблення вміння здійснювати пошук, акумулювати, систематизувати й нагромаджувати потрібну для виконання наукового завдання нормативно-правову, соціально-економічну, науково-методичну, довідкову та іншу інформацію, перевіряти її коректність тощо.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання міждисциплінарної курсової роботи охоплює кілька етапів:

- вибір теми;
- підбір та вивчення літератури;
- складання попереднього плану;
- консультація з викладачем – науковим керівником щодо уточнення та затвердження плану курсової роботи;
- написання та оформлення курсової роботи;
- передача завершеної курсової роботи на кафедру освітології і педагогіки для реєстрації та рецензування;
- оцінювання курсової роботи за встановленими критеріями оцінювання;
- захист курсової роботи.

2.1. Вибір теми міждисциплінарної курсової роботи

У процесі вибору теми міждисциплінарної курсової роботи доцільно керуватися такими мотивами, як: обізнаність щодо проблеми та її актуальності; наявність інформаційно-статистичної бази; можливість отримання практичних результатів; можливість продовження дослідження у подальших наукових роботах (наприклад, випускній кваліфікаційній роботі).

Вибір теми міждисциплінарної курсової роботи здійснюється із запропонованого переліку тем, які є знаходяться на кафедрі освітології і педагогіки. Студент має право запропонувати власну тему міждисциплінарної курсової роботи, але при цьому він повинен обґрунтувати доцільність її розробки, виходячи з її актуальності, відповідності фахові, зі своїх наукових інтересів та сучасного стану розвитку наукових досліджень.

Обрана тема погоджується з науковим керівником і затверджується. Змінити або коригувати тему можна з дозволу наукового керівника при достатньому обґрунтуванні студентом доцільності таких дій.

2.2. Підбір літературних джерел

Міждисциплінарна курсова робота виконується на основі поглибленого вивчення та творчого критичного осмислення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, чинного законодавства України та міжнародних законодавчих актів, передового досвіду, у тому числі зарубіжного, щодо обраної проблеми.

Мінімальний перелік основних літературних джерел подається у цих методичних рекомендаціях, однак він відображає лише загальну уяву щодо того чи іншого напрямку дослідження, не розкриваючи усіх глибинних аспектів. Тому з метою якісного виконання роботи студентам необхідно здійснити самостійний підбір додаткових літературних джерел, аналіз яких забезпечить належний рівень проведення дослідження.

У процесі виконання міждисциплінарної курсової роботи рекомендується використовувати літературні джерела за останні 5 років, що зумовлює необхідність ретельного вивчення нових видань підручників, навчальних і практичних посібників, монографій, а також статей у наукових журналах та періодичній пресі, які послідовно і логічно розкривають тему. Не допускається виконання міждисциплінарної курсової роботи виключно за матеріалами навчальних підручників і посібників. Основними літературними джерелами мають стати наукові видання й публікації.

Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є основою для складання плану курсової роботи.

2.3. Робота над планом міждисциплінарної курсової роботи

План є важливою основою майбутньої міждисциплінарної курсової роботи. Він визначає загальну спрямованість дослідження, дає змогу логічно пов'язати окремі проблемні аспекти обраної теми, розмістити їх у певній послідовності. При цьому слід мати на увазі, що всі проблемні аспекти пов'язані єдиною метою дослідження. Дослідження потрібно починати із загальних теоретичних положень, а потім переходити до аналізу конкретних

явищ і процесів з використанням фактографічних даних.

План самостійно складається студентом після попереднього опрацювання інформаційних джерел, погоджується з науковим керівником та затверджується.

Структура плану визначається обсягом і складністю дослідження. Оптимальний варіант – три розділи. Пункти плану повинні відображати сутність теми, бути короткими, лаконічними та викладатися у логічній послідовності.

У процесі написання міждисциплінарної курсової роботи план може уточнюватися. Зміни в плані слід погоджувати з науковим керівником.

План складає основу *змісту* курсової роботи.

2.4. Структура і зміст міждисциплінарної курсової роботи

Міждисциплінарна курсова робота повинна бути виконана самостійно і мати чітку і логічну структуру, складовими якої є такі елементи:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст (додаток Б);
- вступ (додаток В);
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел (додаток Г);
- додатки (за необхідності).

Титульну сторінку включають до загальної нумерації, але не нумерують. Номери наступних сторінок проставляють арабськими цифрами у верхньому правому куті.

Зміст є ідентичним до плану міждисциплінарної курсової роботи із зазначенням відповідних сторінок, з яких починається кожний структурний елемент. Його розміщують після титульної сторінки (додаток Б).

Вступ до міждисциплінарної курсової роботи повинен містити:

- обґрунтування актуальності обраної теми;

- оцінювання сучасного стану проблеми, визначення вирішених та невирішених завдань, що існують у цій сфері;
- короткий аналіз досліджень провідних учених і фахівців у досліджуваній сфері;
- мету і завдання дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методи дослідження, що використовувалися у процесі написання курсової роботи;
- відомості про інформаційно-фактологічну базу дослідження;
- інформацію про структуру роботи (див. додаток В).

Основна частина міждисциплінарної курсової роботи передбачає дослідження теоретичних та проблемних аспектів обраної теми. Тому у цій частині доцільно викласти сучасні відомості та уявлення про об'єкт (предмет) дослідження, які є необхідними та достатніми для вирішення завдань, поставлених у курсовій роботі. Викладаючи зміст роботи, студент повинен показати вміння аналізувати й узагальнювати теоретичні та практичні матеріали. Обов'язковим елементом є посилання на використані джерела інформації.

Важливим елементом роботи є аналіз нормативно-правового поля. Також у ході дослідження необхідно проаналізувати статистичні дані, які стосуються досліджуваної проблеми, джерелом яких є статистичні щорічники, дані офіційних сайтів тощо. Цифровий матеріал має бути поданий у вигляді таблиць і рисунків (схем, діаграм, графіків), які є логічним продовженням викладених теоретичних положень. Кожна таблиця та рисунок мають супроводжуватися аналізом змісту та посиланням на джерело інформації. Одна з головних вимог до графічного і табличного матеріалу – наочність. Заголовки (назви) таблиць, схем, графіків, діаграм мають відображати основний зміст матеріалу та період дослідження. У таблицях вказуються одиниці виміру, а в графіках та діаграмах – масштаб.

Розділи міждисциплінарної курсової роботи носить теоретичний характер, тут наводять погляди провідних вітчизняних і зарубіжних вчених щодо сутності досліджуваних категорій, понять, явищ і подій; розглядають історичні аспекти досліджуваної тематики; відображають нормативно-правове забезпечення проблеми.

Другий розділ міждисциплінарної курсової роботи має аналітико-дослідницький характер. Забезпечуючи логічну послідовність дослідження, він повинен поєднати викладені теоретичні засади та вміння використовувати обрані методи дослідження для аналізу та оцінки статистичних даних.

Важливе значення має підбір і опрацювання фактичних та статистичних даних. Показники необхідно відбирати не менше, ніж за останні три роки, аналізувати їх, зіставляти, узагальнювати, групувати у таблиці. Таблиці повинні бути не громіздкими, а зручними та зрозумілими для огляду й аналізу. Разом з таблицями пропонується використовувати графіки, діаграми та схеми, що дасть змогу наочно ілюструвати процеси та закономірності, які розглядаються в роботі. Формуючи таблиці і діаграми, слід продемонструвати набуті навички застосування різноманітних методів аналізу, порівняння, виявлення позитивних і негативних тенденцій, вміння оцінювати ефекти та ризики тощо. Цифрові матеріали повинні бути пов'язані із відповідними коментарями автора. В оформленні таблиць, рисунків, іншого ілюстративного матеріалу, додатків потрібно дотримуватися установлених стандартних вимог.

У третьому розділі обґрунтовують рекомендації, пропозиції щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення із врахуванням результатів аналізу, здійсненого у другому розділі курсової роботи.

Зміст питань відповідних пунктів міждисциплінарної курсової роботи має відповідати їх назві. Теоретичні положення слід пов'язувати з практичним станом досліджуваного питання. Наприкінці кожного питання стисло – 2-3 речення – формуються висновки.

Висновки є окремим елементом міждисциплінарної курсової роботи, що відображає стислий виклад результатів проведеного дослідження. У висновках коротко наводяться найбільш важливі положення, які містять обґрунтовані, чіткі, лаконічні формулювання вирішеної проблеми; узагальнюються результати аналізу об'єкта дослідження за визначеним напрямом дослідження; подаються пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напрямку діяльності. Пропозиції мають бути спрямовані як на вирішення окремих теоретичних питань, так і проблем практичного характеру. Формуючи пропозиції, необхідно визначити їхню конкретну доцільність на даний час або у майбутньому, звертаючи увагу на наслідки економічного, екологічного й соціального характеру. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду, так і шляхом узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах.

Додатки містять матеріал, який не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг.

Загальний обсяг міждисциплінарної курсової роботи має бути в межах 20–25 сторінок.

Перелік літературних джерел, використаних при написанні роботи, наводиться у *списку використаних джерел*. Список використаних джерел може містити орієнтовно 20–25 найменувань. Опис використаних джерел необхідно складати відповідно до вимог державних стандартів опису літературних джерел (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015).

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарна курсова робота – це рукопис, оформлення якого має здійснюватися відповідно до встановлених стандартів і чинних вимог. Міждисциплінарну курсову роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 x 297 мм), друк виконують за допомогою комп'ютерної техніки на одному боці аркуша білого паперу. Набір тексту роботи має виконуватися з використанням текстового редактора MS Word, (шрифт Times New Roman, кегль (розмір) 14 з міжрядковим інтервалом 1,5). Абзацний відступ має бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 мм).

Текст роботи слід друкувати з урахуванням таких розмірів берегів: лівий 25 мм, верхній і нижній – 20 мм, правий – 15 мм.

Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами із застосуванням наскрізної нумерації упродовж усього її тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці. Титульний аркуш потрібно внести до загальної нумерації сторінок роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Зміст роботи викладають на другій сторінці. В ньому послідовно записують найменування питання плану (ліворуч), а праворуч визначають номер сторінки, з якої воно починається. Вступ, висновки, список використаних джерел, додатки у плані нумерації не мають.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їхні назви правлять за заголовки структурних елементів. Кожний структурний елемент, а також пункт починають з нової сторінки, у кінці назви крапка не ставиться.

Кожне питання, зазначене в плані міждисциплінарної курсової роботи, слід виносити у заголовок і починати з нової сторінки. Перед назвою питання вказують його номер. Заголовки пунктів слід розташовувати посередині рядка і друкувати напівжирним шрифтом великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти шляхом підчищення або зафарбовування коректором і нанесення на тому самому місці або між рядками виправленого зображення від руки. Виправлення здійснюється чорним кольором.

Після списку використаних джерел студент ставить свій підпис і дату виконання роботи. Робота подається на кафедру для реєстрації у зшитому вигляді у папці (без файлів).

Оформлення таблиць, рисунків, цитат. Наявність у роботі ілюстрацій, які називаються «рисунками» (схеми, діаграми, графіки), дає змогу викласти матеріал більш доказово, полегшує його сприйняття. Одна з головних вимог до графічного і табличного матеріалу – це наочність. Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті. Якщо ілюстрації створені не автором роботи, то необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права, тобто посилатися на джерело.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під нею. Ілюстрація позначається словом «рисунок», яке разом з номером і назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад: «Рис. 2.6. Основні засади управління закладами освіти».

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: рис. 3.2. – друга ілюстрація у третьому розділі.

Цифровий матеріал зазвичай оформлюють у вигляді таблиць. За змістом таблиці поділяються на аналітичні і неаналітичні. Аналітичні таблиці є результатом обробки й аналізу цифрових показників. Як правило, після таких таблиць робиться узагальнення про нове знання, яке описується у тексті словами «таблиця дає змогу зробити висновок, що...», «із даних таблиці видно,

що...» і т. ін. В неаналітичних таблицях розміщують здебільшого числові дані, необхідні лише для подання інформації або констатації певного стану речей.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи.

Заголовки розміщують над таблицями. Справа над тематичним заголовком з великої літери пишуть слово «Таблиця», її порядковий номер. Знак «№» перед цифрою не ставиться. Номер таблиці складається з номера питання та порядкового номера таблиці: Таблиця 2.3 (третя таблиця другого питання).

Таблицю розміщують у тексті після першого посилання на неї. Громіздкі таблиці (обсягом А4 і більше) допоміжного чи довідкового характеру необхідно винести у додатки.

Формули розташовують посередині сторінки безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються. Зверху та знизу від кожної формули або рівняння слід залишити один вільний рядок. Формули або рівняння друкують, застосовуючи редактор формул.

До формул застосовують наскрізну нумерацію у межах розділу. Номер формули або рівняння складається із номера розділу та порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад: формула 1.3 – третя формула у першому розділі. Номер формули або рівняння зазначають в дужках у кінці того ж рядка, де записано формулу.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій їх наведено у формулі чи рівнянні. Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта варто подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Цитати у роботі, які наведені дослівно, беруться в лапки. Після закінчення цитати або цифрової інформації у квадратних дужках зазначається порядковий номер джерела, який міститься у списку; далі через кому сторінка,

звідки взята цитата чи цифра. Наприклад, посилання [5, с. 10] означає, що цитату взято з джерела, зазначеного у списку використаних джерел під номером 5 на сторінці 10.

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел містить перелік джерел, із яких у роботі використано ті чи інші матеріали та на які обов'язково мають бути посилання у тексті. Цей перелік починають із нової сторінки, подаючи бібліографічні описи в порядку, за яким їх уперше згадують у тексті або в алфавітному порядку з наскрізною нумерацією.

Бібліографічні описи джерел у переліку наводять відповідно до чинних стандартів (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015).

Кількість використаних джерел у курсовій роботі – 20-25 найменувань, із них 50% мають бути видані (оприлюднені) упродовж останніх 3–5 років, бажано також використовувати джерела, опубліковані за кордоном і розміщені на зарубіжних Інтернет-сайтах. Іншомовні джерела подаються мовою оригіналу.

Зверніть увагу на такі моменти.

1. При посиланні на книгу в списку використаних джерел вказується загальна кількість сторінок. При посиланні на частину книги чи статтю в збірці вказуються номери сторінок, на яких починається і закінчується стаття.

2. Якщо у джерела один, два або три автори, то перед назвою вказується тільки одне – перше – прізвище, а після назви (через правобіжну похилу риску) – всі (напр., Палеха Ю.І. Етика ділових стосунків: навч. пос. / Ю.І. Палеха, Ю.В. Водерацький. К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу. 139 с.).

Зверніть увагу на порядок зазначення ініціалів.

1. Якщо у джерела чотири автори – їх прізвища вказуються тільки після назви.

2. Якщо у джерела п'ять і більше авторів, після назви вказується тільки три перших прізвища і додається «та ін.».

3. Якщо прізвища авторів вказуються перед назвою роботи, то ініціали вказуються після них (Іванов І.І. Назва ...). Якщо ж спочатку вказується назва джерела, то ініціали передують прізвищу автора (Назва / І.І. Іванов ...).

4. Обов'язковим є зазначення не тільки міста видання, а й видавництва.

5. Місце видань, за деякими винятками, пишуться повністю: Запоріжжя, Донецьк, Відень тощо. Винятки: К. (Київ), Л. (Львів), Х (Харків), М. (Москва), Н.У. (Нью-Йорк), Л. (Лондон), Р. (Париж).

Приклад оформлення списку використаних джерел наведено у додатку Г.

Оформлення додатків. Додатки, як продовження роботи, оформляють на її наступних сторінках, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Заголовок додатка розташовують у верхній частині аркуша симетрично до тексту сторінки, він пишеться з великої букви. Праворуч над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово «Додаток» і велику літеру, що позначає номер додатка, наприклад: «Додаток А».

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Додатки повинні мати спільну з попереднім текстом наскрізну нумерацію сторінок.

4. ОЦІНЮВАННЯ ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана міждисциплінарна курсова робота у встановлений термін здається на кафедру і після реєстрації передається науковому керівнику для *рецензування*. Курсова робота рецензується в межах 10 днів після її реєстрації.

У рецензії науковий керівник зазначає позитивні аспекти й недоліки курсової роботи, оцінює ступінь самостійності формування основних положень та висновків, обсяг опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи, а також робить висновок щодо допуску до захисту. У результаті рецензування курсової роботи керівник оцінює якість написання роботи за 100-бальною шкалою.

У разі незадовільної оцінки робота повинна бути перероблена з урахуванням зауважень рецензента. Роботи, що не одержали позитивного відгуку наукового керівника до захисту не допускаються та не допускаються до семестрового контролю.

Захист курсових робіт проводяться у призначений за розкладом час за участю наукового керівника та студентів. При підготовці тексту виступу та презентації слід планувати його на 7-10 хвилин. В основі виступу повинні бути актуальність обраної теми, мета, завдання та висновки. Після заслуховування доповіді відводиться 5 хвилин на запитання з боку комісії та аудиторії, на які виконавець роботи повинен дати чіткі та аргументовані відповіді. Результати захисту курсової роботи оцінюються за модульно-рейтинговою системою, визначеною робочою навчальною програмою дисципліни.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за курсову роботу визначається як середньозважена величина від оцінки за курсову роботу безпосередньо та захист курсової роботи студентом з наступним переведенням даних 100-бальної шкали оцінювання в шкалу за системою ECTS у такому порядку:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	F _X (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

З урахуванням рівня виконання роботи та її захисту комісією дається загальна оцінка: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Оцінку «відмінно» (90-100 балів) отримує здобувач, у якого акуратно і правильно оформлена курсова робота, вона має цільову спрямованість, містить наукову новизну, практичний результат і глибокий аналіз питань вибраної теми, висновки про позитивні моменти і недоліки, пропозиції щодо усунення недоліків.

Оцінку «добре» (75-89 балів) одержує здобувач за роботу, у якій виконані всі зазначені вимоги, але є деякі недоліки методичного характеру, недостатньо аргументовані висновки й пропозиції. Робота має бути виконана правильно й акуратно.

Оцінку «задовільно» (60-74 бали) отримує здобувач, у якого робота містить недостатньо елементів наукового дослідження, неглибокий аналіз, висновки і пропозиції погано аргументовані, текст оформлений неакуратно.

У разі отримання здобувачем незадовільної оцінки призначається повторний захист. Курсові роботи, виконані на високому рівні, можуть бути заслухані на студентській науковій конференції університету, а також на інших практичних конференціях і конкурсах студентських наукових робіт.

5. ТЕМИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Аналіз інноваційних процесів у закладі вищої освіти.
2. Використання акмеологічних технологій в управлінні розвитком педагогічної майстерності викладача психолого-педагогічних дисциплін.
3. Використання тренінгових технологій у викладанні психолого-педагогічних дисциплін.
4. Вплив методичної роботи на розвиток професійної компетентності педагога.
5. Вплив стилю керівництва на соціально-психологічний клімат педагогічного колективу закладу освіти.
6. Застосування методу кейс-стаді в освітніх закладах.
7. Значення мотивації у професійному самовизначенні викладача психолого-педагогічних дисциплін.
8. Коучинг як різновид інноваційної технології управління професійним розвитком освітнього персоналу.
9. Методи та засоби формування психологічного клімату в педагогічному колективі.
10. Модернізація функцій управління закладом вищої освіти.
11. Моніторинг ефективності виховної роботи в освітній діяльності ЗВО.
12. Мотивація педагогічної творчості викладачів психолого-педагогічних дисциплін.
13. Особливості викладання психолого-педагогічних дисциплін для осіб з особливими потребами.
14. Особливості виховної роботи з молодими людьми девіантної поведінки в ЗВО.
15. Особливості організації самовиховання студентської молоді в ЗВО.
16. Особливості розвитку пізнавальної діяльності студентів в умовах дистанційного навчання.
17. Педагогічні принципи: роль та значимість в освіті впродовж життя.
18. Проведення психологічної експертизи проблемних ситуацій при викладанні психолого-педагогічних дисциплін.
19. Психолого-педагогічні засади соціалізації осіб з особливими освітніми проблемами.
20. Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності педагога.
21. Розвиток інноваційної компетентності викладача психолого-педагогічних дисциплін.
22. Система розвитку творчої ініціативи та трудової активності викладачів психолого-педагогічних дисциплін.

23. Стреси та керування педагогами емоційних станів здобувачів ЗВО.
24. Сучасні технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.
25. Технології педагогічного експерименту в освітніх закладах.
26. Удосконалення професійної культури освітнього закладу.
27. Управління розвитком інформаційної компетентності учасників освітнього процесу.
28. Управління розвитком педагогічної майстерності викладача ЗВО.
29. Формування (умови, шляхи та засоби) позитивного іміджу сучасного педагога.
30. Формування готовності викладачів психолого-педагогічних дисциплін до інноваційної діяльності.
31. Формування психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми проблемами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К.: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
2. Вахонєва Т. М. Авторське право і суміжні права в Україні : навчальний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2019. 2-ге вид., перероб. і доп. 576 с.
3. Загальні рекомендації з підготовки, оформлення, захисту й оцінювання випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого бакалаврського і другого магістерського рівнів / за ред. доц. М.І. Шинкарика. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 60 с.
4. Колесніков А. Академічна доброчесність в Українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2019. № 24. С. 122–128.
5. Основи науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. / І. П. Аносов, М. В. Елькін, М. М. Головкова, А. А. Коробченко. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2016. 218 с.
6. Ребуха Л. З. Академічна доброчесність як важлива умова розвитку освіти і науки в Україні. Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 04.11–15.11.2019) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2019. С. 117–121.

ДОДАТОК А

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет**Кафедра освітології і педагогіки****МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА**

на тему

**«ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ»**

Студента групи УЗО-11

Тарасюка В. С.

Науковий керівник: д.пед.н., доцент

Ребуха Л.З.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)_____
(підпис) (прізвище та ініціали)_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Сутність та роль інтерактивних технологій при підготовці майбутніх фахівців з управління закладами освіти	5
2. Педагогічна грамотність населення України як фактор успішного розвитку держави.....	10
3. Зарубіжний досвід застосування інтерактивних технологій в освіті.....	16
Висновки.....	21
Список використаних джерел.....	23
Додатки.....	25

ДОДАТОК В

ВСТУП

Педагогічна діяльність – це особливий вид соціальної діяльності, спрямований на передачу від старших поколінь молодшим культурно-історичного досвіду, створення умов для їх особистісного розвитку та підготовку до виконання певних соціальних ролей у суспільстві.....

Для досягнення поставленої у роботі визначено такі *завдання*:

- розкрити теоретичні засади ...;
- розглянути методiku застосування ... ;
- проаналізувати практику ... ;
- провести оцінювання порядку ...;
- обґрунтувати основні шляхи вдосконалення ....

Об'єктом дослідження є процес організації ... .

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади функціонування ... .

Методи дослідження. У процесі дослідження використані загальні методи наукового пізнання ...

Інформаційно-фактологічною базою дослідження є вітчизняна нормативно-правова база, що визначає засади функціонування ... ; звіти науково-дослідних центрів та установ, а також монографії та інші праці вітчизняних і зарубіжних авторів з проблематики дослідження.

Міждисциплінарна курсова робота складається зі вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел. Курсова робота викладена на ... сторінках, містить ... рисунків, ... таблиць. Список використаних джерел налічує ... найменування.

ДОДАТОК Г

Приклади оформлення списку використаних джерел відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

В Україні 1 липня 2016 р. набув чинності ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання», який установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання і розміщення у документах.

Зразки оформлення різних категорій джерел та інформаційних ресурсів, використаних при написанні роботи наведено нижче.

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Книги: Один автор	Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: моногр. Київ: Знання, 2010. 431 с.
Два автори	Сидор І. П., Коваль С. Л. Фінансова політика : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 122 с.
Три автори	Малигіна В. Д., Холодова О. Ю., Акімова Л. М. Методологія наукових досліджень : моногр. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.
Чотири і більше авторів	Кізима Т.О., Ребуха Л.З., Письменний В.В., Коваль С.Л. та ін. Методика викладання фінансової грамотності: навчальний посібник / за ред. д.е.н., професора Кізими Т.О., д.пед.н., доцента Ребухи Л.З.; 2 вид., перероб. і доп. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 200 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Фінансова грамотність: підручник / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. Київ, 2014. 316 с. 2. Кізима Т.О., Ребуха Л.З., Письменний В.В., Коваль С.Л. та ін. Методика викладання фінансової грамотності: навчальний посібник / за ред. д.е.н., професора Кізими Т.О., д.пед.н., доцента Ребухи Л.З.; 2 вид., перероб. і доп. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 200 с.
Багатотомні видання	1. Фінансово-економічна грамотність: підруч.: за ред.: О. Б. Жихор, О. В. Димченко. у 2-х частинах. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. Частина 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 1024 с.
Автореферати дисертацій	Фесенко Г.А. Підготовка майбутніх учителів математики до підвищення фінансової грамотності учнів профільної школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2018. 22 с.
Дисертації	Фесенко Г.А. Підготовка майбутніх учителів математики до підвищення фінансової грамотності учнів профільної школи: дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.04. Херсонський державний університет. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2018. 316 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : Законодавство України з останніми змінами 2019. Київ : Видавництво Право, 2019. 75 с. 2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 липня 2010 року № 2456-IV. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2010. № 50–51. ст.572. 3. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 13–14. № 15–16. № 17. ст. 112.
Частина видання: Книги	Коваль С.Л. Фінансова безпека домогосподарств як запорука соціальної стабільності держави. Формування фінансового механізму сталого розвитку України : моногр. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. П.

	Кириленко та д-ра екон. наук, доц. О. І. Тулай. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 414 с.
Частина видання: матеріали конференцій (тези, доповіді)	1. Ребуха Л. З., Боршуляк Н. С. Теоретико-методологічні основи професійно-педагогічної освіти. <i>Сучасна освіта: методологія, теорія, практика</i> : матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю). (Дніпро, 12 бер. 2020 р.). Дніпро: ПУ «ВНЗ «Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана», 2020. С. 98-99. 2. Коваль С.Л. Проблематика фінансової безпеки населення. <i>Збірник науково-методичних праць Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-реабілітаційного коледжу. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та практичної реабілітації соціуму</i> : матер. міжн. наук.-практичної конференції. Вип. 2 Кам'янець Подільський: «Аксіома». 2017. 260 с. С. 77-79.
Довідкові видання	Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінанси. <i>Фінансовий словник</i> . Львів, 1997. С. 466.
Періодичні видання (журнали, газети)	1. Юрій С. І., Кізіма Т. О. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій. <i>Фінанси України</i> . 2012. № 2. С. 16-25. 2. Коваль С.Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств. <i>Економіка. Фінанси. Право</i> . 2017. № 7/2. С. 28-34.
Електронні ресурси	Фінансова грамотність, обізнаність та інклюзія в Україні: звіт про дослідження. Додатковий проект IP-FSS в Україні. Проект регіонального економічного розвитку. 2017. 69 с. URL: https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83136332 . (дата звернення 25.07.2019).